

Albin Unger

D. BLAGANJA—I. KONTE: MODERN ENGLISH GRAMMAR,
Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1980.

Knjiga je napisana s pedagoškog stajališta i namijenjena je, ponajprije, studentima koji studiraju engleski jezik kao glavni ili kao sporedni predmet na sveučilištima, kao i nastavnicima engleskog jezika u osnovnim, srednjim i višim školama. Međutim, kako je napisana vrlo jasnim i tečnim engleskim jezikom, knjiga može poslužiti kao priručnik i učenicima srednjih škola, kao i svima koji su već učili taj jezik i žele svoje znanje engleske gramatike proširiti i produbiti.

Upotreba slovenskog jezika u knjizi je vrlo rijetka i ograničena samo na one rečenice ili riječi koje bi, inače, zbog negativne interferencije materinskog jezika, mogle dovesti do zabune ili nepravilna tumačenja. Tako je knjiga upotrebljiva i za pripadnike drugih naših naroda i narodnosti.

Autori u uvodu kažu da se pri pisanju knjige nisu pridržavali neke određene lingvističke teorije ili metode; i, uistinu, čitalac će odmah primjetiti da su autori više pažnje obratili pedagoškoj pristupačnosti, razumljivosti i preglednosti materijala, nego dosljednom pridržavanju neke teorije. *Modern English Grammar* zasnovana je na tradicionalnoj gramatici koja čini njezin kostur. Međutim, usporedo s tradicionalnim tumačenjem nailazimo i na moderne pristupe i poglede. Tako se pri definiciji vrste riječi ne uzimaju u obzir samo značenje riječi i njezina funkcija, već i formalni kriteriji kao što su redoslijed riječi u rečenici, infleksije itd., a pri analizi rečenice autori primjenjuju i dostignuća moderne lingvistike koja odstupa od tradicionalne gramatike, prije svega po svojem stavu prema frazi, tj. prema skupu riječi koji čini jedan rečenični član. Pri toj analizi rečenice autori slijede lingvističku teoriju zvanu *Scale and Category Theory*, britanskog lingvista (M. A. K. Hallidaya) razrađenu u radovima njegovih sljedbenika F. S. Scotta *English Grammar*, London, 1968. i J. McH. Sinclaira *A Course in Spoken English, Grammar*, London, 1972. Prema tradicionalnoj gramatici članovi rečenice su riječi, dok su po ovoj modernoj gramatici to fraze. Zato su vrste riječi (imenica, član, pridjev, glagol itd.) obrađene prema funkciji koju imaju u frazi; tako su imenice i zamjenice, kao i njihove morfološke karakteristike, obrađene u sklopu imenične fraze u kojoj nastupaju kao srž (headword). Kratak pogled na sadržaj knjige, na 5. stranici, pokazat će čitaocu da se pojedine vrste riječi nalaze u poglavljiju u koje pripadaju po svojoj funkciji.

Zanimljivo je kako je obrađen glagolski vid. Pošto glagolski vid ima dominantnu ulogu u strukturi glagola svih slavenskih jezika, odnos između engleskog i slavenskoga glagolskog vida postaje razumljiv tek na osnovi kontrastivne analize. Autori te razlike ilustriraju u poglavljju *Comparison between*

the English and the Slovene Aspect (str. 228) i *The Durational Character of the Action* (str. 220). Vrijedno je napomenuti opširnu obradu bezličnih glagolskih oblika koji imaju tako široku primjenu u engleskom jeziku, dok se u našem jeziku upotrebljavaju mnogo rijede. Opširno su obrađeni anomalni glagoli (pomoćni i nepotpuni glagoli), koji se također često primjenjuju u engleskom jeziku. Očito je da su autori htjeli temeljiti obraditi one jezične osobitosti engleskog jezika kojih u našem jeziku nema ili su vrlo rijetke. Tako je genitiv na 's obrađen na sedam stranica, a glagoli s prijedlozima i prilozima na pet stranica.

Knjiga *Modern English Grammar* ima 591 stranicu i obrađuje sva područja engleske gramatike, osim tvorbe riječi.

Ljubiša Rajić

VESNA BERIĆ: OSNOVI ISTORIJSKE GRAMATIKE NJEMAČKOG JEZIKA

Sa osvrtom na uporedne germanске jezike, I deo, Univerzitet, Novi Sad, 1980. (D. Udzbenici i priručnici. Radovi Instituta za strane jezike i književnosti. Sveska 1.)

1. Udzbenik »Osnovi istorijske gramatike nemačkog jezika« Vesne Berić namenjen je studentima germanistike. Za sada je iz štampe izšao njegov prvi deo. On se sastoji od jednog opštег dela u kome autor definiše istorijsku gramatiku (str. 4), daje pregled istorije lingvistike (5—17), govori o komparativnoj indeoeuropeistici, teorijama o razvitku i deljenju jezika uz pregled pojedinih grupa indeoevropskih jezika i klasifikaciju jezika van genetskih kriterijuma (19—35), iznosi opštu istoriju Germana, počevši od najstarijih zapisa o njima, preko njihove podele na plemena do pojave pismenosti i, završno, nabraja periodizacije nemačkog jezika (37—56) i jednog dela o fonologiji u kome obrađuje opštegermanski naglasak (58—61), vokalizam od indeoevropskog prajezika do starovisokonemačkog (61—82) i starovisokonemačkog do novovisokonemačkog (82—90) i konsonantizam od indeoevropskog prajezika do drugog pomeranja glasova (93—103) i nakon drugog pomeranja glasova (104—117).

2. Disciplina kojom se autor bavi pruža mogućnost za niz diskusija od principijelnih do pojedinačnih pitanja. Međutim, takav pristup recenziji znatno je otežan činjenicom da ovaj udžbenik obiluje greškama i propustima. Njihov broj je toliko velik i one su takvog karaktera da smatram opravdanim recenziju u kojoj se pre svega ukazuje na njih. Kako prostor ne dozvoljava ni detaljnije diskusije ni detaljnije analize, ograničiće se samo na one najosnovnije i najtipičnije nedostatke ove knjige.

a) Ukoliko pravilno tumačim autorovu definiciju istorijske gramatike, ona je shvata kao autohtonu disciplinu i to u užem značenju pojma gramatike kao skupa fonologije, morfologije i sintakse. Ovakvo, inače prilično ubičajeno shvatanje istorijske gramatike, isključuje iz oblasti proučavanja sadržaj jezika, predmet proučavanja svodi na jezičku formu i istorijsku gramatiku oštro po-